NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.2.3.2025

Pan
Wojciech Piękoś
Wójt Gminy Jasło
ul. Słowackiego 4, 38-200 Jasło

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/088 – Rządowy Program Odbudowy Zabytków

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. J. I. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
tel. 48177802300, lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Jasło, ul. Słowackiego 4, 38-200 Jasło
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Piękoś, Wójt Gminy Jasło (dalej: Wójt lub Wójt Gminy).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację RPOZ. 2. Wykorzystanie środków na realizację RPOZ. 3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. – do dnia 11 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*[1].
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Paweł Rakowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LRZ/29/2025 z dnia 10 marca 2025 r. (akta kontroli str. 1)

[1] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa *o NIK*.

II. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Gmina Jasło (dalej: Urząd lub Gmina) w prawidłowy sposób pozyskiwała oraz wykorzystywała środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (dalej: Program lub RPOZ), przeznaczone na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W kontroli ustalono, że obowiązujące w Urzędzie procedury naboru wniosków, o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w ramach RPOZ, umożliwiały terminowe sporządzanie wniosków do Banku Gospodarstwa Krajowego, a osoby, których zadaniem była ocena tych wniosków posiadały właściwe kwalifikacje.

Pozyskane przez Gminę środki z RPOZ zostały wydatkowane na realizację zadań określonych w art. 77 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*[3] (dalej również: ustawa o zabytkach), przy zachowaniu wymogów wynikających z art. 44 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*[4], tj. w sposób oszczędny i gospodarny, a ponadto wszystkie wydatki zostały należycie udokumentowane.

Ustalono, że Wójt wbrew zapisom art. 87 ust. 1 ustawy *o zabytkach*, nie przedstawił Radzie Gminy w Jaśle gminnego planu opieki nad zabytkami. Zaznaczyć należy, iż poprzedni taki plan przestał obowiązywać wraz z końcem 2023 roku, a nowy do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie został przyjęty przez Radzę Gminy Jasło.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[5] kontrolowanej działalności.

OBSZAR

1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację RPOZ.

Opis stanu faktycznego

1. Na terenie Gminy Jasło obowiązywał *Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2020-2023,* o którym mowa w art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o zabytkach*, a Wójt Gminy Jasło stosowanie do przepisów art. 87 ust. 5 powołanej ustawy, przedstawił Radzie Gminy Jasło sprawozdanie z realizacji tego Programu, w dniu 8 maja 2023 r.

Wójt opracował Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2025-2028, ale do dnia zakończenia czynności kontrolnych program ten nie został przyjęty przez Radę Gminy w Jaśle[6] (kwestia ta została opisana w sekcji dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 23-24, 209, 566-572)

Działając na podstawie art. 65 ust. 28 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*[7] , Rada

[2] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.
[3] Dz.U.2024.1292
[4] Dz.U. z 2024, poz. 1530
[5] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.
[6] Program na lata 2025-2028 został przedstawiony Podkarpackiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków, który nie wniósł do niego zastrzeżeń.
[7] Dz.U.2020.568

Ministrów w dniu 23 listopada 2022 r. podjęła Uchwałę Nr 223/2022 *w sprawie ustanowienia Programu.*

W myśl powołanej uchwały RPOZ realizowany był ze środków, o których mowa w art. 65 ustawy ww. ustawy, tj. z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 utworzonego na podstawie art. 2a ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[8].

Program przewidywał dofinansowanie wydatków związanych z realizacją zadań inwestycyjnych polegających na ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o zabytkach*.

W myśl art. 5 ustawy *o zabytkach*, opieka nad zabytkiem sprawowana przez właściciela lub posiadacza i polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków: naukowego badania i dokumentowania zabytku, prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości oraz popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Dofinansowane z Programu mogły zostać wydatki inwestycyjne na finasowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, wpisanym do rejestru zabytków, o którym mowa w art. 8 ustawy o zabytkach lub wpisanym do ewidencji o której mowa w art. 22 ustaw *o zabytkach.*

Zasady i tryb udzielania dofinansowania z Programu zostały określone w załączniku do uchwały Rady Ministrów.

W myśl załącznika, w ramach naboru, wnioskodawcy przysługiwało prawo do złożenia maksymalnie dziesięciu wniosków o dofinansowanie z Programu. Łącznie w ramach realizacji Programu ogłoszono dwa nabory wniosków, w których Gmina złożyła dwanaście wniosków o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (sześć wniosków w pierwszej edycji oraz sześć w drugiej edycji).

Na zadania dotyczące ochrony zabytków, przy udziale środków pochodzących z Programu, na terenie Gminy na etapie składania wniosków, zaplanowano wydatkowanie kwoty 1.200 tys. zł, w tym 480 tys. zł na zabytki gminne oraz 720 tys. zł na pozostałe obiekty, z kwoty tej 1.169,3 tys. zł pochodziło z Programu (467.2 tys. zł na zabytki Gminne oraz 702.1 tys. zł na pozostałe zabytki).

Łącznie, w trakcie obu edycji Programu, do Urzędu wpłynęło osiem wniosków o udzielenie dotacji na realizację zadań związanych z ochroną zabytków, natomiast cztery, ze złożonych przez Gminę wniosków o dofinansowanie RPOZ dotyczyły zabytków należących do Gminy.

Gmina uczestniczyła w każdym z dwóch naborów ogłoszonych w ramach RPOZ, składając w każdej z edycji programu po sześć wniosków o dofinasowanie.

Złożone przez Gminę wnioski dotyczyły następujących zadań:

1. Konserwacja cokołu kamiennego wokół zabytkowego kościoła pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach,
2. Renowacja głównych i bocznych drzwi wejściowych do zabytkowego kościoła pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach,
3. Roboty budowalne przy zabytkowym kościele parafialnym pw. Św. Marcina w Szebniach,
4. Roboty budowalne polegające na przebudowie zabytkowej plebanii w Osobnicy,

[8] Dz.U. z 2024 r., poz. 340

5. Prace renowacyjne przy polichromii w kościele parafialnym pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy,
6. Wykonanie instalacji odgromowej kościoła parafialnego pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy,
7. Budowa instalacji monitoringu w zabytkowym drewnianym kościele pw. Św. Doroty w Trzcinicy,
8. Roboty budowalne przy kapliczce Św. Teresy od Dzieciątka Jezus położonej w Osobnicy,
9. Renowacja Cmentarza ofiar terroru hitlerowskiego w Warzycach (lasek warzycki),
10. Prace konserwatorskie i roboty budowalne przy Pomniku Niepelskim znajdującym się w Niepli,
11. Roboty budowlane przy kapliczce z Figurą matki Boskiej z Dziecięciem położonej w Żółkowie,
12. Prace konserwatorskie przy Kaplicy Grobowej Rodziny Gorayskich znajdującej się na cmentarzu komunalnym w Szebniach.

Ze wskazanych zadań cztery dotyczyły gminnych zabytków (określone w pozycjach od 9 do 12, a pozostałe stanowiły własność innych podmiotów). Łącznie na terenie Gminy dotacje, o których mowa w art. 77 ustawy *o zabytkach* zostały przeznaczone na 10 zabytków, z czego pięć było wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego (w przypadku zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego, wszelkie prace przy nich prowadzone były na podstawie decyzji Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków).

Zasady udzielania dotacji zostały określone w formie uchwały Rady Gminy Jasło Nr LXX/548/2023 z dnia 15 marca 2023 r., *w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Gminy Jasło.*

Powołana uchwała została zmieniona w dniu 27 listopada 2023 r., poprzez zmianę treści załącznika (wzoru wniosku o udzielenie dotacji), a ogłoszenia o naborze wniosków, o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w ramach Programu zostały opublikowane na stronie internetowej Urzędu (w dniu 23 lutego 2023 r. oraz 27 lipca 2023 r.).

Ponadto Gmina na stronie internetowej publikowała informacje o przyznanych dotacjach z Programu oraz treść zapytań ofertowych dla poszczególnych inwestycji realizowanych w ramach środków z RPOZ (informacje te zamieszczane były również na tablicy ogłoszeń w Urzędzie).

(akta kontroli str. 2-13, 49-60, 62-71, 210-226, 307-308, 357-383, 562-565)

Na podstawie wskazanej Uchwały, w dniu 23 stycznia 2024 r. Rada Gminy Jasło podjęła osiem[9] uchwał w sprawie przyznania dotacji celowych na realizację

[9] Uchwałę Nr LXXXI/642/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Przemienienia Pańskiego i Św. Doroty w Trzcinicy na budowę instancji monitoringu w zabytkowym drewnianym kościele pw. Św. Doroty w Trzcinicy,
Uchwałę Nr LXXXI/643/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Marcina w Szebinach na roboty budowlane przy zabytkowym kościele parafialnym pw. Św. Marcina w Szebinach,
Uchwałę Nr LXXXI/644/2024 r. z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach na konserwację cokołu kamiennego wokół zabytkowego kościoła pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach,

zadań z zakresu ochrony zabytków przez podmioty, które złożyły wnioski o udzielenie dotacji z Programu.

(akta kontroli str. 14-22)

W Urzędzie ustanowiono procedurę oceny składanych wniosków w ramach RPOZ. Procedura ta ustanowiona została w formie Zarządzeń Wójta Nr 23/2023 z dnia 22 lutego 2023 r. oraz Nr 73/2023 z dnia 27 lipca 2023 r., *w sprawie przyjęcia regulaminu naboru wniosków o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowalne w ramach Rządowego programu Odbudowy Zabytków* oraz *w sprawie przyjęcia regulaminu naboru wniosków o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowalne w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – Edycja 2.* Procedura ta nie była zmieniana (modyfikowana).
W Zarządzeniach tych Wójt określił termin składania wniosków oraz wzór samego wniosku (wzór ten umożliwiał pozyskanie danych niezbędnych do wniosku do Banku Gospodarstwa Krajowego), a ponadto wskazano kryteria naboru wniosków, które będą brane pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosków tj. *dostępność zabytku dla lokalnej społeczności i turystów, znaczenie historyczne, artystyczne i kulturowe.*

(akta kontroli str. 28-45)

W każdym z tych Zarządzeń określono termin naboru wniosków. W Zarządzeniu Nr 23/2023 z 22 lutego 2023 r. termin ten wyznaczono na okres od 23 lutego do 7 marca 2023 r., natomiast w Zarządzeniu Nr 73/2023 z dnia 27 lipca 2023 r. termin ten ustalono na okres od 31 lipca do 7 sierpnia 2023 r.
W załączniku do każdego z tych Zarządzeń określono wzór *Wniosku o udzielnie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (dokument ten umożliwiał pozyskanie danych niezbędnych do złożenia wniosków do Banku Gospodarstwa Krajowego).*
W żadnym ze wskazanych Zarządzeń nie zawarto informacji dotyczącej liczby wniosków o udzielenie dotacji, które zostaną złożone do Banku Gospodarstwa Krajowego, ani też nie odniesiono się do zapisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[10] (nie wskazano na związek zarządzenia z Funduszem Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ustawy *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw).*
W procedurze tej nie przewidziano również możliwości odwołania się od decyzji Komisji, której zadaniem była ocena złożonych wniosków, ani też nie ustalono

Uchwałę Nr LXXXI/646/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach na renowację głównych i bocznych drzwi wejściowych do zabytkowego kościoła pw. Św. Wawrzyńca w Warzycach,
Uchwała NR LXXXI/647/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy na roboty budowlane polegające na przebudowie zabytkowej plebanii w Osobnicy,
Uchwała Nr LXXXI/648/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy na roboty budowlane przy kapliczce Św. Teresy od Dzieciatka Jezus położonej w Osobnicy,
Uchwała NR LXXXI/649/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy na prace renowacyjne przy polichromii w kościele parafialnym pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy,
Uchwała Nr LXXXI/650/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy na wykonanie instalacji odgromowej kościoła parafialnego pw. Św. Stanisława BM w Osobnicy.

[10] Dz.U. z 2024 r., poz. 340

procedury informowania wnioskodawców, o pozytywnym rozparzeniu złożonych wniosków lub tez o jego odrzuceniu.
Sama treść Zarządzenia została podana do publicznej wiadomości poprzez jego zamieszczenie na stronach internetowych Urzędu[11] oraz tablicy ogłoszeń w Urzędzie.

(akta kontroli str. 46-48)

2. W Urzędzie celem oceny składanych wniosków powoływano Komisję[12] *do przeprowadzenia weryfikacji wniosków o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na ternie Gminy Jasło* (dalej również: Komisja). Komisja ta została powołana Zarządzeniem Nr 7/2023 Wójta Gminy Jasło.

Zadaniem Komisji było *przeprowadzenie weryfikacji wniosków o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach.* W jej skład wchodziły trzy osoby. Wszyscy członkowie tej Komisji byli pracownikami Urzędu i każdy z nich złożył oświadczenie, w myśl którego nie był spokrewniony/spowinowacony, a także, iż nie występowały żadne inne okoliczności, mogące mieć wpływ na bezstronność w ocenie złożonych wniosków.

Wójt Gminy Jasło nie ustalił regulaminu prac (działalności) tej Komisji, natomiast w treści wskazanego Zarządzenia Wójt wskazał, iż zadaniem tej Komisji była *weryfikacja pod względem formalnym wniosków o udzielnie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych.*

(akta kontroli str. 46-48)

Osoby biorące udział w pracach Komisji, której zadaniem była weryfikacja wniosków, były wieloletnimi pracownikami Urzędu (odpowiednio: ogólny staż pracy 20 lat, w tym siedem w administracji samorządowej, 29 lat pracy, w tym 27 lat w administracji samorządowej oraz 43 lata pracy w administracji samorządowej). Każdy z pracowników uczestniczących w pracach komisji posiadał wyższe wykształcenie oraz ukończył studia podyplomowe, a ponadto jeden z pracowników brał udział w szkoleniu zorganizowanym przez Wojewodę Podkarpackiego w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych z Programu.

Pracownicy ci brali udział wcześniej w pracach innych komisji przetargowych (przy zamówieniach realizowanych ze środków własnych oraz zewnętrznych), a także zakupach poniżej progów określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*[13], a ponadto z uwagi na pracę w referacie, zajmującym się zabytkami, posiadali znajomość ustawy o zabytkach. Pracownicy ci nie posiadali doświadczenia w stosowaniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*[14].

Komisja w toku swoich czynności zweryfikowała osiem wniosków o dofinansowanie z RPOZ (zewnętrzne dokumenty), a ich weryfikacja polegała na formalnej ocenie złożonych dokumentów. Nie prowadzono merytorycznej oceny złożonych wniosków.

W wyniku analizy złożonych wniosków Komisja ustaliła, że w dwóch przypadkach stwierdzono braki formalne wniosków, które zostały uzupełnione na wniosek

[11] https://samorzad.gov.pl/web/gmina-jaslo/zarzadzenia-2023
[12] Do powołania komisji został zobligowany Wójt Gminy, Uchwałą Rady Gminy Jasło Nr LXX/548/2023 z dnia 15 marca 2023 r., zgodnie z § 6.1. tej Uchwały: wnioski o udzielenie dotacji podlegały ocenie pod względem formalnym przez komisje powoływaną przez Wójta. .
[13] Dz.U. z 2024 r., poz. 1320
[14] Dz.U. z 2025 r., poz. 418

Komisji. Komisja na ocenę złożonych wniosków dysponowała 3 dniami roboczymi.

(akta kontroli str. 72-83, 400)

3. Na terenie Gminy Jasło znajdowały się 23 obiekty zabytkowe wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, które znajdowały się pod pieczą Urzędu oraz dwa zabytki, które wpisane były do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego (stanowiące własność Gminy).

Z uwagi na małą ilość obiektów zabytkowych na terenie Gminy Jasło, które mogły zostać objęte dofinasowaniem w ramach RPOZ, w Urzędzie nie dokonano sformalizowanej oceny potrzeb w zakresie wyboru obiektów do realizacji zadań inwestycyjnych przy współudziale środków pochodzących z Programu (nie ustanowiono procedur), natomiast informacja o możliwości uzyskania dofinasowania w ramach Programu, została przez Wójta zamieszczona na tablicy ogłoszeń oraz stronie internetowej Urzędu, a sama ocena wniosków odbywała się na podstawie ustanowionej przez Wójta procedury (w formie Zarządzeń), która również została podana do publicznej wiadomości. Według wyjaśnień Wójta *obiekty zabytkowe, które zostały zgłoszone przez Gminę do dofinansowania w ramach RPOZ zostały wytypowane na podstawie analizy ich stanu technicznego, przy uwzględnieniu ich znaczenia historycznego i kulturowego dla mieszkańców Gminy.*

Wnioski złożone przez Gminę w ramach RPOZ opracowane zostały przez Wójta Gminy, który posiadał doświadczenie w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne na realizację zadań związanych m.in. z budową infrastruktury drogowej, rekreacyjno – sportowej (budowa boisk na terenie Gminy), a także na modernizację oczyszczalni ścieków, remonty gminnych bibliotek.

Wnioski te zostały sporządzone w prawidłowy sposób, zgodnie z wymogami określonymi przez Bank Gospodarstwa Krajowego, natomiast sam przedmiot dofinansowania opisany w poszczególnych wnioskach złożonych do BGK nie miał związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

W związku z powyższym Wójt Gminy podał, że *Gmina nie uwzględniała w sprawach związanych z wydatkami z RPZO kwestii dotyczących ustawy o zmianie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W zapisach programu brak było wymogów oceny działań pod kątem tych kryteriów w stosunku do Gminy.*
Każdy z zabytków objętych dofinasowaniem w ramach Programu, objęty był *Gminnym programem opieki nad zabytkami* na lata 2020 – 2023, o którym mowa w art. 87 ust, 1 ustawy o zabytkach. a w Programie tym nie uszczegółowiono okresów realizacji poszczególnych inwestycji, ani też nie odniesiono się w szczegółowy sposób do robót, które należy wykonać przy poszczególnych zabytkach.

Wskazany we wnioskach o dofinansowanie z RPOZ zakres prac był zgodny z wykazem nakładów koniecznych, które mogły zostać objęte dotacją, o którym mowa w art. 77 ustawy *o zabytkach*.

Wartość poszczególnych inwestycji określona została w oparciu o kosztorysy inwestorskie. Wartość ta dla poszczególnych inwestycji, które realizowane były przez Gminę została ustalona przez osobę prowadząca działalność gospodarczą (posiadającą wykształcenie średnie techniczne) oraz przez pracowników Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. w Jaśle (spółki Gminy), natomiast w przypadku podmiotów zewnętrznych wartości kosztorysowe robót określane były przez samych zainteresowanych (również w formie kosztorysów inwestorskich), a Gmina nie weryfikowała uprawnień sporządzających te

kosztorysy, ani też wartości kosztorysowych w tych dokumentach. Według wyjaśnień Wójta, *RPOZ nie nakładał obowiązku weryfikacji takich uprawnień.*

W każdym przypadku wartość kosztorysowa poszczególnych inwestycji została określona przed wszczęciem poszczególnych postępowań zakupowych.

Gminny program opieki nad zabytkami nie przewidywał terminów realizacji poszczególnych w nim ujętych zadań, a według wyjaśnień Wójta, *Gminny program opieki nad zabytkami w założeniach obejmuje swoim zakresem 4 lata, niemniej jednak jest to okres umowny, a działania przy zabytkach mają charakter długofalowy, przez co brak jest możliwości określenia przedziału czasowego dla ich realizacji.*
W programie tym założono, że działania przy obiektach znajdujących się w programie należy realizować punktowo i chronić je „in situ", zwłaszcza kapliczki. Założenia programu wskazywały na szczególną konieczność objęcia opieką zabytków wpisanych do rejestru, z uwagi na najpilniejsze potrzeby, a ogólne zapisy planu wskazują, że działania w nim zawarte należy prowadzić w miarę potrzeb oraz możliwości.

(akta kontroli str. 227-298, 309-356, 573)

4. W Urzędzie ustanowiono procedury naboru wniosków o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowalne w ramach RPOZ, w formie Zarządzeń Wójta Gminy Jasło[15].

W Zarządzeniach tych wskazano podmioty uprawnione do składania wniosków, określono wysokość możliwego do uzyskania dofinasowania, kwestie kosztów kwalifikowanych, procedurę naboru wniosków, a w załączniku ustalono formularz samego wniosku.

W procedurach tych ustalono terminy naboru wniosków. Dla pierwszej edycji był to okres od 23 lutego do 7 marca 2023 r. i dla drugiej edycji od 31 lipca do 7 sierpnia 2023 r. (terminy składania wniosków w Programie zostały określone na dzień 31 marca oraz 16 sierpnia 2023 r. – Urząd na weryfikacje złożonych wniosków miał odpowiednio – 22 i 7 dni), a także wskazano, iż wnioski należy składać na formularzach stanowiących załącznik do tych Zarządzeń. Gmina w toku weryfikacji wniosków nie odrzuciła żadnego wniosku, nie żądała dokumentów potwierdzających sytuację finansową wnioskodawców, ani też nie prowadziła korespondencji w tym zakresie.

Procedura weryfikacji wniosków (w trakcie obu edycji Programu) obejmowała kontrole poprawności formalnej tj. termin złożenia wniosku, jego kompletność, podpisy, sprawdzenie – czy dany obiekt widnieje w ewidencji zabytków, (Gminnej Ewidencji Zabytków lub Rejestrze Zabytków Województwa Podkarpackiego), a także, czy prace, które zostały wskazane w złożonym wniosku mieszczą się w katalogu określonym w art. 77 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Z oceny złożonych wniosków został sporządzony przez Komisję protokół (w dniu 6 listopada 2023 r.).

Zgodnie z powołanym dokumentem w toku prowadzonego naboru wniosków, wpłynęło łącznie dziewięć wniosków (w tym jeden, który nie dotyczył dofinansowania z RPOZ), a komisja po przeprowadzeniu formalnej oceny wniosków ustaliła, że w dwóch przypadkach wnioski te nie zawierały wszystkich wymaganych załączników (jeden z wnioskodawców nie załączył zaleceń konserwatorskich, natomiast w innym przypadku był to brak decyzji zezwalającej na przeprowadzenie wnioskowanych prac), natomiast pozostałe wnioski były

[15] Zarządzeniem Nr 23/2023 r. z dnia 22 lutego 2023 r. i Zarządzeniem Nr 73/2023 z dnia 27 lipca 2023 r.

kompletne i zostały przez komisję pozytywnie zaopiniowane. Wnioski w przypadku, których stwierdzono braki, zostały po telefonicznych rozmowach uzupełnione o wymagane dokumenty.

Wnioskodawców nie informowano o pozytywnej weryfikacji złożonych wniosków, natomiast byli oni informowani na etapie otrzymywania przez Gminę wstępnych promes (telefonicznie oraz przez stronę internetową Urzędu), a ponadto otrzymywali pisemną informacje, o udzieleniu dotacji z budżetu Gminy. W Urzędzie nie opracowano wewnętrznych uregulowań dotyczących informowania wnioskodawców, o rozstrzygnięciach Komisji.

W Urzędzie nie badano sytuacji finansowej wnioskodawców (nie żądano dokumentów potwierdzających spełnianie wymogu dotyczącego wkładu własnego).

W związku z powyższym Wójt wyjaśnił, że Program *nie przewidywał wymogu badania sytuacji finansowej beneficjentów.*

Wnioskodawcy nie występowali do Urzędu o udzielenie informacji o wynikach prowadzonych postępowań, a Urząd nie prowadził w temacie naboru korespondencji z zainteresowanymi podmiotami.

Łącznie do Urzędu wpłynęło osiem wniosków od beneficjentów zewnętrznych, o dofinasowanie inwestycji z Programu na łączna kwotę 702.100 zł (wartość prac 720 tys. zł), a Gmina na zbytki będące jej własnością wnioskowała o kwotę 467.200 zł (wartość prac 480 tys. zł).

Badaniem w zakresie rozpatrywania przez Gminę wniosków o dofinasowanie z RPOZ, objęto wszystkie złożone do Banku Gospodarstwa Krajowego wnioski. W wyniku tej analizy ustalono, że Urząd stosował wobec wszystkich wnioskodawców jednolite kryteria oceny złożonych wniosków. Nie stwierdzono przypadków odrzucenia złożonego wniosku, ani też przypadku wyłączenia pracownika (członka Komisji) z ich oceny.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Wójt nie opracował na 2024 roku gminnego programu opieki nad zabytkami, a ten obecnie opracowany do dnia zakończenia kontroli nie został przedstawiony Radzie Gminy w Jaśle, co stanowiło naruszenie art. 87 ust. 1 ustawy o zabytkach.

Wójt podał, że *Gmina Jasło zabezpieczyła w uchwale budżetowej na 2024 r. środki na opracowanie przez podmiot zewnętrzny nowego programu. W związku z trudnościami w znalezieniu wykonawcy posiadającego wystarczającą wiedzę i doświadczenie, umowa na opracowanie nowego dokumentu został podpisana w III kwartale 2024 r. Program na lata 2025-2028 został przygotowany końcem 2024 r. i został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 27 marca 2025 r.*

(akta kontroli str. 23-24, 333-356, 508-541)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK Wójt w prawidłowy sposób przeprowadził nabór wniosków w ramach RPOZ oraz zapewnił jednolite kryteria oceny złożonych wniosków. Wprowadzone w Urzędzie procedury umożliwiały terminowe rozpatrywania wniosków, a pracownicy uczestniczący w pracach Komisji byli należycie przygotowani do przeprowadzenia formalnej oceny złożonych wniosków.

Ustalono, że Wójt nie opracował gminnego programu opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ustawy *o zabytkach*, na rok 2024, a Program opracowany na lata 2025-2028 do dnia zakończenia kontroli nie został przedstawiony Radzie Gminy Jasło.

2. Wykorzystanie środków na realizację RPOZ.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Urząd złożył w ramach RPOZ łącznie dwanaście wniosków o dofinasowanie inwestycji (po sześć w każdej z edycji). Każdy ze złożonych wniosków o dofinansowanie uzyskał wstępną promesę. W pierwszej edycji RPOZ, Gmina uzyskała promesy wstępne o łącznej wartości 778.200 zł, a w drugiej edycji – 391.100 zł (łączna wartość wstępnych promes wynosiła 1.169.300 zł).

Gmina otrzymała łącznie dwanaście ostatecznych promes na dofinasowanie inwestycji z RPOZ, w łącznej wysokości 1.107.611,64 zł (pierwsza edycja – 748.374,49 i druga edycja – 359.237,15 zł).

W pierwszej i drugiej edycji Programu, wstępne promesy uzyskało po sześć wniosków (wszystkie złożone wnioski).

Łącznie zawarto dwanaście promes wstępnych na kwotę 1.169.300 zł, natomiast na podstawie tych dwunastu promes wypłacono środki w kwocie 1.107.611,64 zł.

W pierwszej edycji Programu Gmina wypłaciła beneficjentom 355.000 zł, a w drugiej 315.237,15 zł, jednocześnie w pierwszej edycji wydatkując na zabytki własne kwotę 393.374,49 zł i w drugiej edycji 44.000 zł.

W dwóch wnioskach nastąpiła zmiana kwot, w odniesieniu do uzyskanych promes wstępnych, a różnica ta wynosiła 61.688 zł (w wynik otrzymanych ofert, o niższej wartości niż zakładano w kosztorysach inwestorskich).

(akta kontroli str. 333-356)

2. Analizie w zakresie wykorzystania środków na zadania z RPOZ oraz realizacji obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych) poddano inwestycje realizowane przy udziale środków z RPOZ przez Gminę (cztery inwestycje).

Wszystkie złożone przez Gminę wnioski o dofinasowanie inwestycji z RPOZ zostały pozytywnie rozpatrzone. Wnioski te zostały sporządzone zgodnie z prawem oraz wymaganiami określonymi w Regulaminie naboru wniosków o dofinansowanie, określonym przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W zakresie terminowości wypłaty środków przez Bank Gospodarstwa Krajowego objęto wnioski składane przez Gminę (dotyczące inwestycji własnych Gminy). Ustalono, że Bank Gospodarstwa Krajowego dokonywał wypłaty środków w terminie do 14 dni od złożenia przez Gminę wniosku o wypłatę[16].

Gmina w terminie określonych w zawartych umowach, realizowała swoje zobowiązania z tytułu wykonanych na jej rzecz usług (faktury były terminowo opłacane).

W każdym przypadku postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego wszczęte zostało po uzyskaniu wstępnej promesy z Banku Gospodarstwa Krajowego, a Gmina zapewniała w każdym przypadku udział środków własnych na poziomie nie mniejszym niż 2% wartości inwestycji (środki na realizację poszczególnych inwestycji – wkład własny został zapewnione przez Gminę, na podstawie uchwał podjętych przez Radę Gminy Jasło).

Z czterech umów zawartych przez Gminę, jedna została poprzedzona wyborem wykonawcy w formie przetargu nieograniczonego, natomiast pozostałe trzy

[16] W przypadku prac konserwatorskich przy Kaplicy Grobowej Rodziny Gorayskich w Szebinach wniosek o wypłatę z promesy został złożony w dniu 2 grudnia 2024 r., a wypłata środków nastąpiła w dniu 16 grudnia 2024 r. w przypadku robót przy kapliczce w Żółkowie wniosek o wypłatę z promesy został złożony w dniu 6 sierpnia 2024 r., a środki wpłynęły na rachunek bankowy Gminy w dniu 16 sierpnia 2024 r., w przypadku prac przy pomniku w Niepli wniosek o wypłatę z promesy został złożony w dniu 8 lipca 2024 r., a wypłata nastąpiła w dniu 25 lipca 2024 r., w przypadku renowacji cmentarza w Warzycach Gmina wystąpiła o wypłatę środków z promesy w dniu 5 września 2024 r., a środki wpłynęły na rachunek bankowy Gminy w dniu 16 września 2024 r.

zawarte zostały po przeprowadzeniu negocjacji, w oparciu o procedurę wewnętrzna, ustanowioną przez Wójta, w formie Zarządzenia Nr 2/2014, *w sprawie trybu udzielania niektórych zamówień publicznych*.

W przypadku (czterech) inwestycji realizowanych przez Gminę środki pozyskane z promes wynosiły 437 374,49 zł, a 67 955,75 zł stanowiły środki własne (z uwzględnieniem prac dodatkowych przy jednej z inwestycji).

Inwestycje realizowane były zgodnie ze złożonymi wnioskami (nie stwierdzono odstępstw w tym zakresie) i każdy z beneficjentów we właściwy sposób realizował obowiązki informacyjne wynikające z Programu, a także zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. *w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowane przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych*[17], poprzez umieszczanie tablic informacyjnych zawierającej m.in. dane o źródle finansowania inwestycji, beneficjencie oraz wartości inwestycji i kwoty uzyskanego wsparcia. Informacje o inwestycjach realizowanych przy wsparciu środków z RPOZ były publikowane w formie komunikatów na stronie internetowej Gminy.

Za pośrednictwem aplikacji Polski Ład przekazywano do Banku Gospodarstwa Krajowego informacje dotyczące m.in.: planowanego terminu realizacji zadania, wszczęcia postępowania przetargowego lub zakupowego, wniosek o promesę, informacji o zawarciu umowy z beneficjentami dotacji lub Gminy z wykonawcą.

(akta kontroli str. 85-112, 385-399, 544-561, 574-626)

Wydatki ponoszone w trakcie realizacji zadań w ramach RPOZ zostały prawidłowo udokumentowane w przewidzianych prawem formach (umowa, faktura, przelew bankowy, protokół odbioru). Zawierane przez Gminę umowy posiadały wszystkie niezbędne elementy w postaci wymaganych podpisów, paraf dokumentujących przeprowadzoną kontrolę pod względem formalnoprawnym i finansowym, a także logo RPOZ. Protokoły odbioru robót były podpisane przez wykonawcę, zamawiającego oraz inspektora nadzoru budowlanego. Ewidencja dowodów finansowo-księgowych związanych z realizacją zadań w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Polski Ład, odbywała się na podstawie Zarządzenia nr 33/2022 Wójta Gminy Jasło z dnia 01 kwietnia 2022 r. w sprawie: wprowadzenia polityki rachunkowości i planu kont dla Urzędu Gminy w Jaśle.

Bieżący nadzór nad zmianami budżetu Gminy Jasło prowadzony przez Regionalna Izbę Obrachunkową w latach 2023 i 2024 nie wykazywał w tym względzie żadnych nieprawidłowości. Wydatki z RPOZ zostały zaklasyfikowane przez Gminę do działu 921, rozdziału 92120, paragrafu 6580.

Urząd w przypadku każdej realizowanej przez siebie inwestycji przy udziale środków RPOZ powoływał inspektora nadzoru, a ponadto pracownicy Urzędu brali udział w odbiorach robót, prowadził ocenę ich zgodności z zakładanymi efektami oraz bieżący monitoring uzyskiwanych efektów, poprzez wizyty Wójta i pracowników na terenie realizowanych inwestycji.

Wszystkie realizowane inwestycje zostały wykonane w terminach określonych w umowach z wykonawcami.

Natomiast celem zapewniania efektywności ponoszonych wydatków postępowania prowadzono w sposób transparenty, przy zachowaniu zasad konkurencyjności w oparciu o przetarg nieograniczony oraz negocjacje, co pozwoliło na uzyskanie możliwie najlepszych efektów z ponoszonych nakładów

[17] Dz.U. z 2021, poz. 953

oraz wydatkowanie środków w terminach i w wysokości wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, a efektem zrealizowanych inwestycji była poprawa stanu technicznego zabytków (wykonanie remontów). Zawierane z wykonawcami umowy należycie zabezpieczały interesy zamawiającego.

W umowach tych zawarto zapisy dotyczące kar umownych (w przypadku opóźnień w realizacji zamówienia, braku zapłaty podwykonawcom i inne), uszczegółowiono obowiązki wykonawców, określono terminy realizacji poszczególnych zadań, a w przypadku realizacji tzw. robót zanikających, określono, iż te będą odbierane etapami (przed ich zakryciem) .

(akta kontroli str. 299-306, 385-399, 467-489, 627-629)

3. Gmina nie udzielała dotacji ze środków RPOZ podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą. Wszystkie podejmowane przez Radę Gminy Jasło uchwały w sprawie RPOZ były przesyłane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, która nie wniosła zastrzeżeń do ich treści. Uchwały dotyczące określenia zasad *udzielania dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowalnych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Gminy Jasło* regulowały kwestię dostępu do środków, w ten sposób, iż w uchwale tej wskazano, iż *dotacja celowa może zostać udzielona każdemu podmiotowi,* nie wskazując w tym względzie na żadne ograniczenia.

(akta kontroli str. 2-14)

4. Dotacje na realizację zadań z zakresu opieki nad zabytkami przy udziale środków pochodzących z RPOZ udzielane były przez Gminę na podstawie zawieranych z beneficjentami umów (wszystkie umowy zawarte zostały według jednego wzoru).

W treści tych umów uszczegółowiono, iż te są zawierane w oparciu o:

- uchwałę Nr LXX/548/2023 Rady Gminy Jasło z dnia 15 marca 2023 r. *w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Gminy Jasło*,

- uchwałę Nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r. *w sprawie ustanowenia RPOZ*,

oraz uchwały Rady Gminy Jasło w sprawie przyznania dotacji celowych dla poszczególnych beneficjentów.

Uchwała *w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Gminy Jasło,* zawierała zasady na jakich Gmina udziela dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony zabytków, natomiast kwestie dotyczące zasad wydatkowania oraz rozliczenia tych dotacji, a także sprawy dotyczące kontroli realizacji poszczególnych zadań zostały zawarte w umowach z poszczególnymi beneficjentami.

W umowach tych Gmina wskazała na konieczność prowadzenia przez beneficjentów wyodrębnionej dokumentacji finansowo – księgowej, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych, zobowiązała beneficjentów do wykorzystania środków zgodnie z ich przeznaczeniem oraz przedstawienia rozliczenia końcowego zadania.

Gmina w zawartych umowach zawarła zapisy, dotyczące prawa żądania informacji i wyjaśnień oraz prawo kontroli rzetelności realizowanych prac,

a także zastrzegła możliwość żądania sprawozdań z realizowanych inwestycji, a ponadto każda z umów zawierała zapis, o konieczności zwrotu dotacji, w przypadku jej niewłaściwego wykorzystania.

W kwestii wyboru wykonawców Gmina w umowach z beneficjentami wskazała na konieczność prowadzenia postępowań zakupowych w sposób transparentny, przy zachowaniu zasad konkurencyjności, a także zobowiązała beneficjentów do podejmowania działań informacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. *w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowane przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych*[18].

Informacje dotyczące postępowań zakupowych prowadzonych przez beneficjentów dotacji na podstawie ww. umów zamieszczane były na stronie internetowej Urzędu.

Urząd w zawieranych z beneficjentami umowach zapewniał sobie prawo kontroli realizacji poszczególnych inwestycji, a według wyjaśnień Wójta, *kontrola taka prowadzona była poprzez wizytowanie miejsc poszczególnych inwestycji oraz poprzez analizę złożonych dokumentów i sprawozdań, a z samych wizyt nie były sporządzane pisemne sprawozdania (informacje).*

Nadzór nad realizacją poszczególnych zadań, w sytuacji, gdy był wymagany, prowadzony był przez inspektora nadzoru budowlanego, a w przypadkach, gdy zabytek wpisany był do Rejestru Zabytków, nadzór sprawował również Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków.

W dniach 12 i 13 maja 2025 r. poddano oględzinom zakres prac zrealizowanych przy poszczególnych nieruchomościach objętych dofinansowaniem w ramach RPOZ. W wyniku oględzin ustalono, że zakres zrealizowanych prac przy poszczególnych obiektach był zgodny ze złożonymi przez poszczególnych beneficjentów wnioskami o dofinansowanie inwestycji z RPOZ oraz dokumentacją dotyczącą odbioru poszczególnych prac, a także zawartymi umowami w sprawie realizacji poszczególnych zadań.

Beneficjenci poszczególnych dotacji nie występowali z wnioskami o korektę lub zmianę zakresu realizowanych inwestycji.

(akta kontroli str. 404-489)

5. Gmina złożyła jeden wniosek o korektę udzielonej promesy. Wniosek ten związany był z faktem, iż wybrany w toku postępowania przetargowego wykonawca inwestycji odmówił zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Gmina nie składała wniosków, o korektę lub zmianę zakresu realizowanych przy udziale środków z RPOZ inwestycji, natomiast w toku realizacji jednej z inwestycji (kaplica Gorayskich), wystąpiła konieczność zmiany zakresu wykonywanych robót (prace dodatkowe), niemniej jednak wydatek ten został pokryty ze środków własnych Gminy.

(akta kontroli str. 384, 490-507)

6. W toku postępowań w sprawie wyłonienia wykonawców przy realizacji zadań związanych z opieką na zabytkami przy udziale środków z RPOZ wpłynęło jedno zapytanie od potencjalnego wykonawcy. Dotyczyło ono wymogów, w zakresie wartości dotychczas zrealizowanych prac, a po otrzymaniu tego zapytania, Gmina poinformowała potencjalnego oferenta, o rozstrzygnięciu poruszonej kwestii (wartości wykonanych dotychczas prac), a także zmodyfikowała

[18] Dz.U. z 2021, poz. 953

Specyfikację Warunków Zamówienia, jednocześnie zmieniając (przesuwając) termin składnia ofert.

Urząd nie napotkał trudności przy wyborze wykonawców realizowanych zadań, natomiast w jednym z przetargów, firma, która złożyła najkorzystniejszą ofertę odmówiła zawarcia umowy, co spowodowało konieczność powtórnej oceny złożonych ofert oraz wybrania innego wykonawcy zadania. Sposób (termin) wypłaty środków z RPOZ przez Bank Gospodarstwa Krajowego nie miał wpływy na wybór wykonawców poszczególnych zadań.

(akta kontroli str. 333-356)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Gminę środków pochodzących z RPOZ. W kontroli ustalono, że całość pozyskanych przez Gminę środków została wykorzystana na zadania, określone w art. 77 ustawy *o zabytkach*, a sam wybór wykonawców odbył się w prawidłowy sposób, przy zachowaniu zasad wynikających z art. 44 ust. 3 i 4 ustawy *o finansach publicznych*, tj. został dokonany w sposób oszczędny i celowy, przy zachowaniu zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Efektem realizacji tych zadań była poprawa stanu technicznego zabytków.
Środki otrzymane w ramach RPOZ zostały wykorzystane na cele określone w uchwale Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Gmina rzetelnie wyłoniła beneficjentów dotacji z Programu, a ponadto przekazywała otrzymane środki z RPOZ, w terminach umożliwiających realizację przez nich zobowiązań, wobec wykonawców.

3. Realizacja obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

Urząd nie otrzymał wytycznych w zakresie terminu i sposobu sporządzania informacji na temat podejmowanych w ramach RPOZ działań.
Wydatki poniesione na realizację zadań ze środków RPOZ udokumentowano także w sprawozdaniu Rb-27S (sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jst) oraz Rb-28S (sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jst). Dane te umieszczono również w sprawozdaniu opisowym z wykonania budżetu Gminy za rok 2024 r.

(akta kontroli str. 113-208, 401-403)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia sposób realizacji przez Gminę obowiązków sprawozdawczych w zakresie wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych, w tym pochodzących z RPOZ.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

- o podjęcie działań w celu przyjęcia gminnego programu opieki nad zabytkami przez Radę Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzono podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 27 czerwca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Witold Pałasz
p.o. Wicedyrektor

/-/

Kontroler:
Paweł Rakowski
starszy inspektor k. p.

/-/